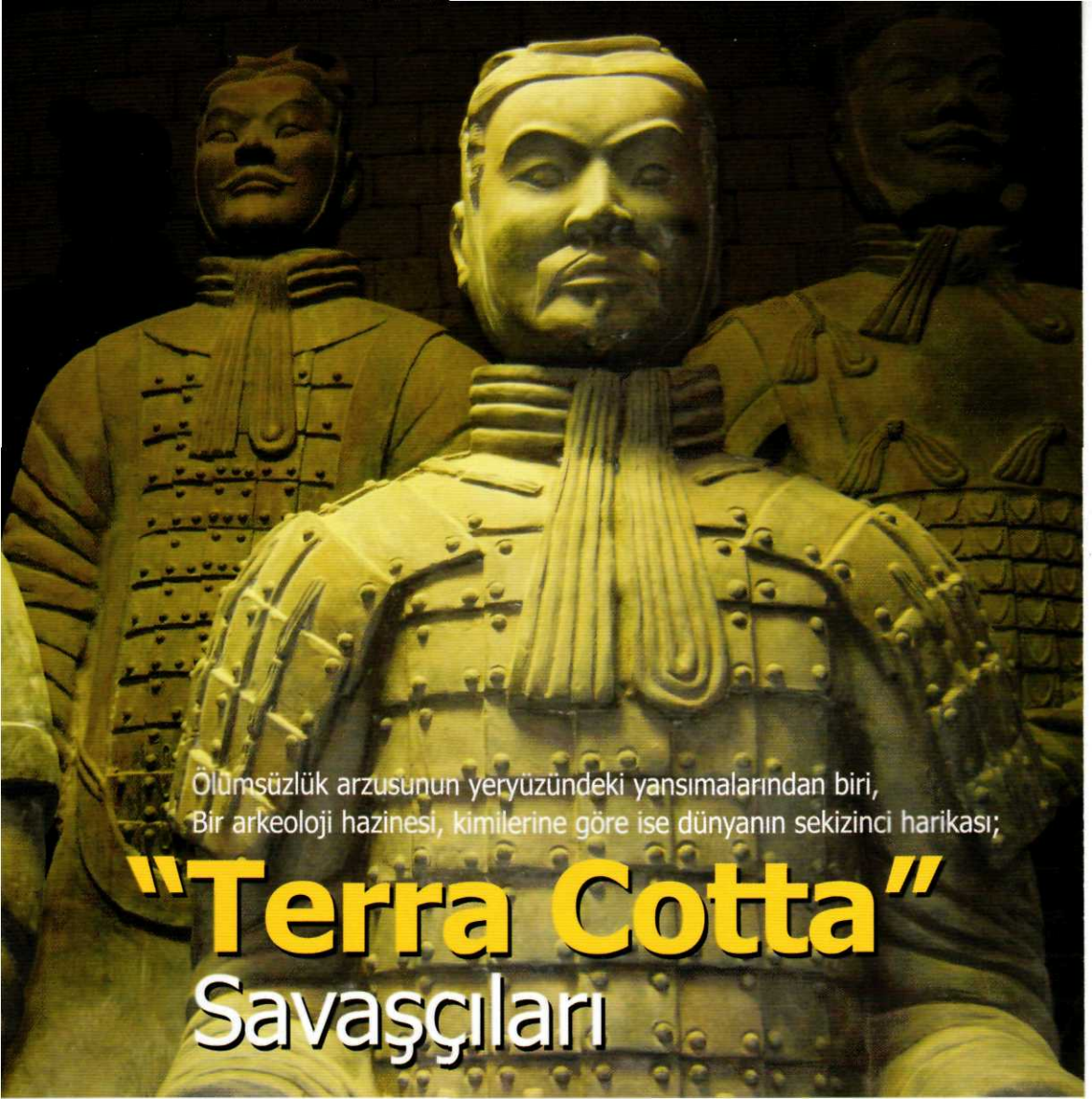

- Tarih / Terra Cotta Savaşçıları, Çin Halk Cumhuriyeti
- Kitap / Türkan
- Röportaj / Doç. Dr. Okan Gülbahar
- El Sanatları / Geleneksel Sanatlarımız/
'Tahta ve Ağaç İşçiliği'
- Geçmiş Zaman Yaprakları

Ölümsüzlük arzusunun yeryüzündeki yansımalarından biri,
Bir arkeoloji hazinesi, kimilerine göre ise dünyanın sekizinci harikası;

"Terra Cotta" Savaşçıları

  Dr. Serra Menekay

Shaanxi Eyaleti, Çin Halk Cumhuriyeti'nin neredeyse tam ortasında yer alan ve başkenti Xi'an olan tarih dolu bir yer. Pekin (Beijing)'den yaklaşık 3 saat süren bir uçak yolculuğu yaparak yaşlı Asya kıtasının yaşlı Xi'an şehrine ulaşıyoruz. Amacımız Çin tarihine, dolayısıyla insanlık ve medeniyet tarihine kısa bir dokunuş yaşayabilmek. Çinliler "Beijing bizim

başkentimiz, Xi'an geçmişimiz, Shanghai geleceğimiz, Guilin ise cennetimiz" dedikleri için gezi planımızda bu bölgeler yer alıyor. Tarihi geçmişi insanlık tarihi kadar eski olan Xi'an şehrini gezeceğimiz dört gün boyunca ajandamızda hep tarihi mekânlar bulunduğunu görmek bizi heyecanlandırıyor. İpek Yolu'nun başlangıcı kabul edilen Xi'an şehri aynı zamanda ilk

19

Çin İmparatorluğu'nun merkezi, büyük ve tek Çin Seddi'nin yaratılmaya başladığı şehir. Burası Müslüman nüfusun yoğun olduğu bir bölge ve dolayısıyla Çin mimarisi esintileriyle yapılmış camilerin bulunduğu bir yer olma özelliğini de bünyesinde barındırıyor. Bunların her biri bir yazının konusu olabilecek kadar ilgi çekici, yoğun ve güzel başlıklar. Gerçekten de şehre girince gördüğümüz surlar ve meydanda olanca haşmetleriyle yer alan Çan Kulesi ve Davul Kulesi göreceğimiz tarih yükünün ilk sinyallerini veriyor, ancak tüm bunlar ertesi gün gördüğümüz "Terra Cotta Müzesi" ve "Terra Cotta Savaşçıları"nın yanında sönük kalıyor.

Xi'an'dan doğuya doğru 35 km'lik bir yolculukla Lishan Dağı'nın kuzey yamacında yer alan Lintong bölgesi meşhur Sarı Nehir (Wei Nehri) ile kuzeyden çevreleniyor. Arazinin şekli Çinliler için İmparatorluğun simgesi olan ejderhaya benziyor. Ejderhanın tam gözüne denk gelen yerde ise İmparator'un mezarı ve "Terra Cotta Müzesi" yer almakta. "Terra Cotta Savaşçıları" ve atlarının keşfi XX. yüzyılın en önemli arkeolojik buluntusu olarak kabul ediliyor. Kazı ve arkeoloji çalışmaları bölgede halen sürmekte. Üstelik henüz İmparator'un mezarı açılmış değil. Herhalde o da XXI. yüzyılın en önemli arkeolojik keşfi olacak. Neden henüz açmadıklarını soruyoruz merakla, şu andaki teknoloji ile yer altından çıkan heykellerin üzerindeki renkleri koruyamadıklarını, orijinal renklerin güneş ışığına maruz kaldığında kısa sürede solduğunu, renkleri korumayı başardıklarında İmparator'un mezarını açacaklarını belirtiyor görevliler.

"Terra Cotta Savaşçıları" ilk olarak 1974 yılında kuyu açmakta olan köylüler tarafından gün yüzüne çıkarılmış.

"Terra Cotta Savaşçıları" ve atlarının keşfi XX. yüzyılın en önemli arkeolojik buluntusu olarak kabul ediliyor. Kazı ve arkeoloji çalışmaları bölgede halen sürmekte. Üstelik henüz İmparator'un mezarı açılmış değil.

Çin Hükümeti hemen kazı çalışmalarını başlatıp, buraya bir müze inşa etmiş ve ilk bölüm 1979 yılında ziyarete açılmış. Xi'an şehri turistlerin haritalarına parlak harflerle yazdıran bu keşif ve müze, 1987 yılında UNESCO'nun dünya mirasına da girmiştir.

İmparator'un mezarının 1.5 km kadar doğusunda yer alan müze, yaklaşık 20 bin m²'lik bir alanda üç ayrı bölümden oluşuyor. Müze deyince aklınıza taş bir binanın içine taşınmış heykeller gelmesin. "Terra Cotta Savaşçıları", pişmiş topraktan yapılmış gerçek insan boyutunda heykeller ve toprağın yaklaşık 5 m kadar altında savaş düzeninde duran bir ordu şeklinde dikilmekteler. Piyadeler, süvariler, okçular, komuta kademesi, destek birlikler, atlar, arabalar ve silahlarla bir ordunun bünyesinde bulunabilecek her şey, yerin altındaki üç ayrı bölümde yer alıyor ve bunların üzerinin kapatılmasıyla bir müze oluşturulmuş. İlk keşfedilen ve en büyük olan bölümde önde askerler, arkada ise savaş arabaları yer alırken, ikinci bölümde bin kadar piyade, üçüncü bölümde ise komuta kademesi bulunuyor. Halen kazılmakta olan toprağın içerisinde dolaşıyorsunuz ve

ordu düzeninde yan yana dizilmiş askerleri nefesiniz tutularak izliyorsunuz. Her bir askerlin eli, ayağı, kilosu, boyu ve yüzü farklı. Bu yüzden bu heykellerin gerçek ordunun bir replikası olduğu düşünülüyor. Müzede toplam 7 binin üzerinde heykel yer alıyor ve kazılar devam etmekte. Geceleri kazı ve onarım çalışmaları yapılırken, gündüzleri ziyaretçilere açılıyor müze. Gerçekten de şimdiye dek gezdiğimiz en ihtişamlı arkeolojik buluntulardan birindeyiz, öyle ki, insan zaman zaman gerçekliğinden şüphe ediyor. Müzenin içerisinde tarihi ve teknik bilgileri veren filmler izliyoruz ve tesadüfen bu hazineni kuyu kazarken bulan köylüye rastlıyoruz. Rehberler bizi uyarıyor, yıllardır süren yoğun ilgiden olsa gerek, bu köylü fotoğrafının çekilmesinden hiç hoşlanmıyormuş, hatta izinsiz fotoğrafı çekildiğinde bağırıp çağırıyormuş, o yüzden birlikte bir fotoğraf çekilmeyi teklif etmiyoruz kendisine.

Gelelim "Terra Cotta Savaşçıları"nın öyküsüne. MÖ 259 yılında Qin Eyaleti'nin kralının oğlu olarak dünyaya gelen Ying Zheng, 22 yaşında tüm gücü ele geçirecek krallığa oturuyor. Yin Zheng'in çok önemli

Halen kazılmakta olan toprağın içerisinde dolaşıyorsunuz ve ordu düzeninde yan yana dizilmiş askerleri nefesiniz tutularak izliyorsunuz. Her bir askerlin eli, ayağı, kilosu, boyu ve yüzü farklı. Bu yüzden bu heykellerin gerçek ordunun bir replikası olduğu düşünülüyor. Müzede toplam 7 binin üzerinde heykel yer alıyor ve kazılar devam etmekte.

Bu muhteşem eserleri gördükten sonra, binlerce yıl ötesine dokunabilmenin mutluluğunu yaşayarak ayrılıyorz "Terra Cotta Müzesi"nden. Tüm tarih meraklılarını heyecanlandıran büyüleyici bir müze burası. Çok da güzel bakılıyor ve korunuyor. Cıpta etmemek elde değil.

bir amacı var; tüm Çin hanedanlarını birleştirmek istiyor. Bu amacına MÖ 221 yılında ulaşan Ying Zheng, Çin tarihinin politik, ekonomik ve askeri açıdan en güçlü imparatorluğunu kuruyor. Çin tarihindeki ilk birleşme bu şekilde yaşanırken, kendisi de Çin'in ilk imparatoru anlamına gelen "Qin Shi Huang" adını alıyor. Birleşmeden sonraki büyük kalkınmada İmparator'un katkısı büyük. Bu dönemde ülke içinde dil ve yazı birliği sağlanıyor, eğitimde ve vergide büyük reformlar yapılıyor, tarım ve ticarete, para sisteminde ve kültürel alanlarda büyük ilerlemeler sağlanıyor. O döneme kadar yer yer yapılmış olan Çin Seddi'nin birleştirilmesi ve tek bir set haline getirilmesi çalışmaları başlatılıyor. Bu sırada kendi mezarının da çalışmalarını başlatan İmparator, 11 yıl sürdüğü tahmin edilen çalışmalar ile "Terra Cotta Savaşçıları"nı yapıyor. Çin'in en büyük ve en önem-

li tarihi mirasları olan Çin Seddi ve "Terra Cotta Savaşçıları"nı yaptıran bu İmparator, Çin tarih ve kültürüne olduğu kadar insanlık tarihine de önemli imza atmış bir lider. Böyle güçlü birinin ölümsüzlüğü istemesi de çok doğal olsa gerek. Bir rivayete göre kurmaylarına ölümsüzlüğün iksirini bulmalarını emretmiş ama, bu gerçekleşmeden bir seyahat sırasında hayatını kaybetmiş. Yapımı 7 yıl süren, 720 bin kişinin çalışarak yaptığı mozolesi ise tam zamanında hazır olabilmış. Ölümünden kısa süre sonra ise kurduğu imparatorluk dağılmış, ancak yerini yeni imparatorluklar almış.

Bu muhteşem eserleri gördükten sonra, binlerce yıl ötesine dokunabilmenin mutluluğunu yaşayarak ayrılıyorz "Terra Cotta Müzesi"nden. Tüm tarih meraklılarını heyecanlandıran büyüleyici bir müze burası. Çok da güzel bakılıyor ve korunuyor. Cıpta etmemek elde değil.